

Kriminaliteta v Sloveniji v letu 1962 po podatkih organov za notranje zadeve

Dimitrij Ivanov

V naslednjem prikazujemo statistične podatke republiškega sekretariata za notranje zadeve SR Slovenije o gibanju kriminalitev v letu 1962. Omeniti moramo, da je bila statistika zaključena že s 1. decembrom 1962, v letu 1961 pa s 15. decembrom. Ker je bila torej statistika zaključena 15 dni prej, izkazuje nekaj kaznivih dejanj manj, vendar pa ta razlika pri celotnem razdobju ne more bistveno spremeniti prikaza kriminalitete za leto 1962. V bodoče pa bo statistika vsako leto zaključena s 1. decembrom.

I.

A. Splošni podatki o obravnavani kriminaliteti in njeni strukturi

V letu 1962 so organi za notranje zadeve obravnavali 22850 kaznivih dejanj. Število se je torej zvišalo za 4 757 kaznivih dejanj nasproti letu 1961, ko jih je bilo 18 093.

Ce vzamemo za leto 1955, ko je bilo največ kaznivih dejanj, indeks 100, nam kažejo indeksi za naslednja leta naslednje gibanje kriminalitete:

Leto	Število kaznivih dejanj	Indeks
1955	25 488	100
1956	24 354	95
1957	22 169	87
1958	21 753	86
1959	26 508	104
1960	18 578	73
1961	18 093	71
1962	22 850	90

Strukturo kriminalitete v zadnjih štirih letih kažejo naslednji podatki:

Kriminaliteta po poglavitnih vrstah	1959	1960	1961	1962
splošna	23 566	16 761	16 052	20 240
gospodarska	1 999	1 538	1 852	2 435
politična	149	108	45	49
303. člen KZ	794	171	143	126
Skupaj	26 508	18 578	18 093	22 850

Struktura poglavitnih skupin nam kaže, da gospodarska kriminalita stalno narašča, prav tako se je nasproti letu 1961 dvignila splošna kriminalita, politična je ostala na isti ravni, medtem ko kazniva dejanja po 303. členu KZ stalno upadajo.

Struktura obravnavane kriminalitete v zadnjih štirih letih, izražena v odstotkih, nam kaže naslednje gibanje:

Kriminaliteta po poglavitnih vrstah	1959	1960	1961	1972
splošna	88,90	90,21	88,71	88,57
gospodarska	7,54	8,27	10,23	10,65
politična	0,56	0,58	0,25	0,21
303. člen KZ	2,99	0,92	0,79	0,55

Odstotek, ki odpade na gospodarsko kriminalito, je vsako leto večji.

Gibanje kriminalitete v zadnjih treh letih po posameznih poglavijih kazenskega zakonika je razvidno iz naslednje tabele:

Kazniva dejanja zoper	1960		1961		1962	
	Število kaz. dejanj	razmerje nasproti celot. št.	Število kaz. dejanj	razmerje nasproti celot. št.	Število kaz. dejanj	razmerje nasproti celot. št.
ljudstvo in državo	57	0,30	19	0,10	29	0,12
človeštvo in mednarodno pravo	—	—	—	—	—	—
življenje in telo	1988	10,70	1 985	10,97	2 395	10,48
svobodo in pravice državljanov	275	1,48	250	1,38	355	1,55
delovno razmerje	5	0,02	7	0,03	9	0,03
čast in dobro ime	128	0,68	67	0,37	72	0,31
osebno dostojanstvo in moralno	206	1,10	205	1,13	319	1,39
zakonsko zvezo in rodbino	138	0,74	98	0,54	188	0,82
človeško zdravje	17	0,09	13	0,07	21	0,09
narodno gospodarstvo	934	5,02	1 104	6,10	1 224	5,35
družbeno in zasebno premoženje	12 311	66,26	11 542	63,79	15 334	67,10
splošno varnost ljudi in premoženja	1 245	6,70	1 518	8,38	978	4,28
pravosodje	116	0,62	101	0,55	134	0,58
javni red in pravni promet	554	2,98	436	2,40	581	2,54
uradno dolžnost	604	3,25	748	4,13	1 211	5,29
Skupaj	18 578	100	18 093	100	22 850	100

V primerjavi z letom 1961 so v posameznih okrajih zaznamovali naslednje število kaznivih dejanj:

Okraj	Število kaz. dej. 1961	Število kaz. dej. 1962	% od skupnega štev. kaz. dejanj 1961	% od skupnega štev. kaz. dejanj 1962
Celje	2 562	2 879	14,16	12,59
Gorica	342	584	1,89	2,55
Koper	559	904	3,08	3,95
Kranj	1 150	1 403	6,35	6,14
Ljubljana	5 901	8 034	32,61	35,15
Maribor	5 337	6 516	29,49	28,51
Murska Sobota	779	924	4,30	4,04
Novo mesto	1 463	1 606	8,08	7,02
Skupaj	18 093	22 850	100	100

Kot vidimo, se je v vseh okrajih dvignilo število kaznivih dejanj. Na vasi je bila storjena skoraj polovica vseh kaznivih dejanj (47,3 %), v mestih do 10 000 prebivalcev 12,2 %, v mestih do 20 000 prebivalcev 3,2 % v mestih do 50 000 prebivalcev (Celje) 4,3 %, v mestih do 100 000 prebivalcev (Maribor) 11,9 %, v mestih nad 100 000 prebivalcev (Ljubljana) pa 21,0 % (leta 1961 je bilo v Ljubljani storjenih 19,4 % vseh kaznivih dejanj).

Odstotek kaznivih dejanj zoper življenje in telo, ki so bila storjena na vasi, je v letu 1962 narasel na 76,9 % (leta 1961 — 74,1 %). Kaznivih dejanj zoper narodno gospodarstvo je bilo storjenih na vasi 72,5 %. V Mariboru in Ljubljani je bilo storjenih 41,2 % vseh premoženskih deliktov, 72,1 % vseh žepnih tatvin, 51,9 tatvin koles, 37,4 % vlovnih tatvin (leta 1961 — 31,4 %), 39,2 % navadnih tatvin, 61,3 % neupravičenih uporab motornih vozil (leta 1961 — 40,0 %) 40,0 % ropov in 35,4 % goljufij.

Na 10 000 prebivalcev odpade po posameznih okrajih naslednje število kaznivih dejanj:

Okraj	Število kaz. dej. l. 1962	Število prebivalcev		
Celje	2 879	200 450	143,63	3
Gorica	584	109 327	53,41	8
Koper	904	108 867	83,03	6
Kranj	1 403	134 953	103,96	4
Ljubljana	8 034	407 737	197,03	1
Maribor	6 516	351 873	185,18	2
Murska Sobota	924	128 087	72,13	7
Novo mesto	1 606	156 617	102,54	5
Skupaj	22 850	1 597 911	142,99	

V letu 1962 je glede intenzivnosti kriminalitete stopil okraj Ljubljana na prvo mesto, okraj Maribor pa je zasedel drugo mesto (leta 1961 je bil na prvem mestu). Najmanj kaznivih dejanj na 10 000 prebivalcev je bilo v okrajih Gorica in Murska Sobota.

B. Splošna kriminaliteta

Leta 1962 je bilo obravnavanih 20 240 kaznivih dejanj splošne kriminalitete ali 88,57 % celotne kriminalitete (leta 1961 — 88,71 %).

Naslednja razpredelnica nam prikazuje število kaznivih dejanj splošne kriminalitete po pomembnejših skupinah v zadnjih štirih letih:

Kazniva dejanja	1959	1960	1961	1962
zoper življenje in telo	5 120	1 988	1 985	2 395
zoper družbeno in zasebno premoženje	14 084	12 311	11 542	15 334
seksualna kazniva dejanja	334	206	205	319
ostala kazniva dejanja	4 082	2 256	2 323	2 192
Skupaj	19 618	16 761	16 052	20 240

Kazniva dejanja zoper življenje in telo

Organi za notranje zadeve so v zadnjih štirih letih obravnavali:

	1959	1960	1961	1962
naklepnih ubojev	60	49	55	52
ubojev iz malomarnosti	10	10	5	7
detomorov	8	8	7	19
hudih telesnih poškodb	886	658	606	647
lahkih telesnih poškodb	3 808	920	935	1 193
ostalih kaz. dej. zoper življenje in telo	278	214	377	477

Kot nam kažejo podatki, je število naklepnih ubojev in ubojev iz malomarnosti ostalo nekako na isti ravni, narasel pa je število detomorov ter hudih in lahkikh telesnih poškodb. Od naklepnih ubojev je bilo 41 ali 78,8 % storjenih na podeželju. Storilci so pri 22 ubojih uporabili strelno oružje, nož so uporabili v sedmih, sekiro v šestih primerih. Z različnimi predmeti je bilo storjenih 13 ubojev.

Med telesnimi poškodbami je bilo 1193 lahkikh in 647 hudih. Telesne poškodbe so bile v 473 primerih prizadejane na stanovanju žrtve, 229 jih je bilo storjenih v go-

slošinskem lokaluu, 60 pa na veseličnem prostoru, kjer pride med vinjenimi storilci in poškodovanci kaj kmalu do fizičnega obračunavanja. Precej je bilo tudi telesnih poškodb, storjenih na cesti ali ulici (404). Kot orožje oziroma orodje so storilci predvsem uporabljali nož (413 primerov), nato pa različne tope predmete (331 primerov), različno kmetijsko orodje (120 primerov) in sekire (61 primerov).

Največ deliktov zoper življenje in telo je bilo tudi v letu 1962 storjenih na območju mariborskega okraja (826 kaznivih dejanj zoper življenje in telo od celotnega števila 2 395). Med vzroki za takšno stanje sta po našem mnenju primitivnost nekega dela prebivalstva in vinorodnost pokrajine.

Kazniva dejanja zoper družbeno in zasebno premoženje

V letu 1962 je naraslo število kaznivih dejanj zoper družbeno in zasebno premoženje od 11 542 v letu 1961 na 15 334. Razpredelnica posameznih vrst kaznivih dejanj v zadnjih štirih letih kaže naslednje stanje:

	1959	1960	1961	1962
vložne tatvine	1 943	1 685	1 532	1 874
druge velike tatvine	55	21	21	48
žepne tatvine	541	432	408	524
tatvine koles in motornih vozil	1 999	1 856	1 847	2 158
neupravičena uporaba motornih vozil	—	129	220	551
navadne tatvine	7 064	6 240	5 713	7 725
zatajite	215	251	211	230
goljutnje	793	768	612	1 057
ropi in roparske tatvine	80	76	59	60
ostala kazniva dejanja	1 133	615	889	1 107

Škoda, ki so jo storilci povzročili s temi dejanji, znaša čez 854 milijonov dinarjev.

V primerjavi z letom 1961 je bilo za 20 % več vložnih tatvin. Vlomilci so povzročili 64 milijonov dinarjev škode. Od skupnega števila vseh vložov jih je bilo 40,9 % storjenih na vasi (leta 1961 — 44 %). Odstotek raziskanih vložov se je dvignil, saj je bilo uspešno raziskanih 1097 primerov ali 58,5 %, medtem ko je leta 1961 ta odstotek znašal 52,1 %. Uspeh je pripisati doslednejši kontroli poklicnih storilcev in večji angažiranosti uslužbencev LM v tej smeri. Zanimiva je praksa vlomilcev iz vrst sezonskih delavcev: ti se v kakšnem podjetju začasno zaposijo zato, da se spoznajo z razmerami, po odhodu iz podjetja pa vlomijo, saj so jim razmere dobro znane.

Z vložmi na škodo zasebnega premoženja je bilo povzročeno 39 milijonov dinarjev škode, na škodo družbenega premoženja pa 24 milijonov. Med vlomilci je bilo 23,9 % povratnikov.

Od 874 odkritih vlomilcev jih je bilo 307 ob času storitve kaznivega dejanja nezaposlenih.

Pri vložih segajo storilci največ po denaru in dragocenostih (636 primerov), nato pa sledijo oblačilni predmeti (336 primerov). Način vlamljanja se ni spremenil; 756 vložov je bilo storjenih skozi vrata, 567 skozi okno in 241 v omare.

Ljudska milica je storilce izsledila v 661 primerih, v 339 primerih pa kriminalistični uslužbenci. 622 vložov je bilo raziskanih v informativnih poizvedbah, 230 pa pri preiskovanju kakšnega drugega kaznivega dejanja.

Pri vložnih tatvinah so storilci večinoma uporabljali fizično silo (903 primerov), ponarejen ključ (227 primerov) in pravi ključ (150 primerov).

Število žepnih tatvin je naraslo od 408 v letu 1961 na 524. Približno polovica jih je bila storjena v Ljubljani. Od 120 odkritih storilcev jih je bilo 56 že poprej kaznovanih. Skupna vsota žeparskega plena znaša 5 900 000 dinarjev.

Od tatvin koles in motornih vozil, ki jih je bilo 2158, je ostalo neraziskanih 1584 primerov ali 73,4 %. Skupna škoda znaša čez 64 milijonov dinarjev.

Število kaznivih dejanj neupravičene uporabe motornega vozila se je ponovno dvignilo, in sicer na 551, medtem ko je bilo leta 1961 teh primerov 220. Največ neupravičenih uporab je bilo Ljubljani (293 ali 53,1 %). Ker storilci po navadi niso večše vožnje, večkrat pri vožnji poškodujejo motorna vozila. Škodo, ki so jo povzročili, znaša čez devet milijonov dinarjev. Večino vozil (396) so storilci odpeljali v času od 18. ure zvečer pa do 5. ure zjutraj. Večinoma so bili mladoletniki ali mlajši ljudje, ki jemljejo tuja vozila zato, da zadostijo svoji strasti po vožnji z motornim vozilom. Pogostokrat začnejo potem iz vozil, ki so jih uporabili za vožnjo, krasti različne predmete, ki so jih lastniki pustili v avtomobilu. Tudi v letu 1962 je bilo nekaj primerov, ko so vlomilci uporabili tuje motorno vozilo za prevoz plena.

Število navadnih tatvin, ki jih je bilo 7725, se je v primerjavi z letom 1961 dvignilo za 2012 primerov. Škoda, ki so jo povzročili tatovi, znaša 133 milijonov dinarjev. Največ je tatvin s škodo v višini od 5000 do 50 000 dinarjev (4834 primerov). Med plenom

prevladujejo denar in dragocenosti (2031 primerov). 39,3 % navadnih tatvin je ostalo neraziskanih.

Zatajitev je bilo 230, povzročena škoda pa znaša okoli šest milijonov dinarjev.

Znatno je naraslo število goljufij; bilo jih je 1057, kar pomeni narast za 72,7 %. Škoda, ki so jo povzročili goljufi, znaša 68 milijonov dinarjev.

Število ropov in roparskih tatvin je ostalo na isti ravni kot leta 1961. Vseh je bilo 60, od katerih je bilo 39 odkritih. Storilcev povratnikov je bilo manj za 15,8 %. Bilo je več primerov drzno izvedenih ropov.

Kazniva dejanja zoper splošno varnost ljudi in premoženja

Pri 258 požigih, kolikor jih je obravnavala kriminalistična služba, je nastalo 413 milijonov škode. Čeprav se število požigov ni dvignilo, pa je škoda v primerjavi z letom 1961, ko je znašala le 117 milijonov dinarjev, znatno večja. Med požigi na škodo družbenega premoženja, ki jih je bilo 95, je ostalo neraziskanih le 24. Od celotnega števila požigov je ostalo neraziskanih le 82 ali 31,8 %. Zaradi tesnejšega sodelovanja izvedencev raznih strok pri ugotavljanju vzrokov požarov je vedno manj požarov, pri katerih ostaja vzrok nepojasnjен. Pri požigih na škodo družbenega premoženja prevladujejo požigi, storjeni zaradi malomarnosti, pri požigih na škodo zaščbnega premoženja pa ni bistvenih sprememb glede motiva storitve. Požigi lastnega premoženja z namenom zavarovalne goljufije ne kažejo upadanja.

Seksualni deliki

Število seksualnih kaznivih dejanj se je znatno dvignilo (319 primerov, leta 1961 pa jih je bilo 205). Med njimi je bilo 106 posilstev, kar pomeni narast za 55,39 %. Med posiljevalci je bilo 82,3 % več povratnikov kot leta 1961.

C. Gospodarska kriminaliteta

Pri gospodarski kriminaliteti obravnavamo le tako imenovani »čisti gospodarski kriminal«, ki zajema samo kazniva dejanja zoper narodno gospodarstvo in kazniva dejanja zoper uradno dolžnost.

V zadnjih petih letih so organi za notranje zadeve zaznamovali naslednje število

kaznivih dejanj iz gospodarske kriminalitete:

	1958	1959	1960	1961	1962
kazniva dejanja zoper narodno gospodarstvo	982	1295	934	1104	1224
kazniva dejanja zoper uradno dolžnost	555	704	604	748	1211
Skupaj	1537	1999	1538	1852	2435

Podatki nam kažejo, da se je gospodarski kriminal v primerjavi z letom 1961 dvignil za 31,47 % (leta 1961 pa za 20,41 %).

Kazniva dejanja zoper narodno gospodarstvo

Gibanje kaznivih dejanj zoper narodno gospodarstvo v zadnjih petih letih nam kaže naslednja tabela:

Kazniva dejanja	1958	1959	1960	1961	1962
nevrestno gospodarsko poslovanje	48	80	35	50	99
nedovoljena trgovina	412	519	323	427	507
kupčevanje s tujo valuto in zlatom	40	84	65	82	46
davčne zatajitev	24	128	105	106	102
gozdne tativine in uničevanje gozdov	225	143	209	224	238
nezakonit lov in ribolov	119	282	144	143	152
ostala kazniva dejanja	82	59	53	72	80
Skupaj	982	1295	934	1104	1224

Število kaznivih dejanj nevestnega gospodarskega poslovanja se je v primerjavi z letom 1961 dvignilo za skoraj 100 %; ta razlika pa gre v glavnem na račun zlorab pooblastil v gospodarstvu po členu 213 c KZ. Škoda, ki so jo storilci povzročili, je izredno visoka, saj je znašala 254 milijonov dinarjev, medtem ko je leta 1961 znašala le 80 milijonov.

Kazniva dejanja nedovoljene trgovine so narasla od 427 v letu 1961 na 507. Med poglavitnimi vzroki za dvig je vedno večja intenzivnost tujih trgovcev, ki z oglasi v radiu in tisku ter z drugo reklamo ponujajo svoje blago po znatno nižjih cenah, kot so pri nas. Razlika v ceni spodbuja ljudi, ki bi radi prišli do lahkega zasluga. Z nedovoljeno trgovino so povezani tudi devizni in carinski prekrški. Organi za notranje zadeve so prijavili

721 deviznih in 179 carinskih prekrškov. Odkritih je bilo 39 tihotapskih združb, v katerih je sodelovalo 135 naših in 25 tujih državljanov. Poleg teh tujih državljanov je bilo v postopku še 45 tujih državljanov, ki so jih odkrili carinski organi, ko so hoteli tihotapiti kot turisti.

Število kaznivih dejanj kupčevanja s tujjovaluto je v letu 1962 upadlo. Vzrok je po našem mnenju v prepovedi uvoza osebnih avtomobilov, ki je začela veljati maja 1962. Številni kupci inozemskih motornih vozil so namreč nakupovali tujo valuto, ki so jo potrebovali za nakup motornega vozila v tujini. S prepovedjo uvoza pa je odpadel eden izmed motivov za to kaznivo dejanje.

Kaznivih dejanj davčne zatajiteve je bilo 102, kar je za štiri primere manj kot leta 1961, vendar pa je bila vsota zatajenih davkov znatno višja — 140 milijonov dinarjev. Pri davčnih zatajitvah je bilo več primerov; ko so zasebni gostilničarji kupovali in

prodajali pijače na svoj račun, razliko pri ceni in prometni davek pa so si prilaščali.

Število kaznivih dejanj gozdne tvinje in uničevanje gozdov se je malenkostno dvignilo, povzročena škoda pa je znašala 8 milijonov dinarjev.

Kaznivih dejanj nezakonitega lova in ribolova je bilo nekoliko več kot leta 1961, vendar ta razlika ne pomeni posebnega problema. Skupna škoda, ki so jo storilci povzročili skupnosti, znaša čez šest milijonov dinarjev.

Kazniva dejanja zoper uradno dolžnost

Število kaznivih dejanj zoper uradno dolžnost je v primerjavi z letom 1961 naraslo za 61,89 %. Gibanje poglavitnih kaznivih dejanj iz 24. poglavja kazenskega zakonika je v zadnjih petih letih razvidno iz naslednje tabele:

	1958	1959	1960	1961	1962
zloraba uradnega položaja ali uradnih pravic	106	154	17	32	27
zloraba uradnega položaja ali uradnih pravic iz koristoljubja	—	—	98	80	210
nevestno delo v službi	53	65	27	33	44
ponareditev uradne listine	76	90	70	103	165
poneverbe	278	305	298	379	559
jemanje in dajanje podkupnine	18	27	63	67	93
ostala kazniva dejanja	37	63	31	54	113
Skupaj	553	704	604	748	1211

Škoda, ki so jo povzročili storilci z zlorabami uradnega položaja ali uradnih pravic brez koristoljubja in iz koristoljubja, se je dvignila na 88 milijonov dinarjev (leta 1961 — 34 milijonov). Zlasti v gradbeništvu je bilo več primerov zlorabe uradnega položaja iz koristoljubja in poneverb gradbenega materiala.

Škodo, ki so jo storilci povzročili z nevestnim delom v službi znaša 40 milijonov dinarjev.

Pri poneverbah zaznamujemo izreden narast, in sicer za 47 %; škoda, ki so jo povzročili storilci, pa se je dvignila na 152 milijonov dinarjev (leta 1961 — 69 milijonov). Pri tem dvigu moramo upoštevati, da so mnogo poneverb prijavile gospodarske organizacije same, česar se v prejšnjih letih ni dogajalo. Zaradi poneverb je kriminalistična služba obravnavala 57 direktorjev, 65 računovodij, 11 komercialistov in 42 poslovodij.

V družbenih organizacijah, zavodih in državnih organih je bilo več poneverb čla-

narne, nepravilnega obračunavanja dnevnic in kilometrine.

Dvignilo se je tudi število kaznivih dejanj jemanja ali dajanja podkupnine. Bilo je nekaj primerov, ko so zasebni obrtniki podkupovali uslužbence gradbenih podjetij, da bi jim priznali neizvršena dela ali oddali gradbena in montažna dela. Uslužbenci nekega uvoznega in izvoznega podjetja so podkupovali uslužbence organov, ki so prisotni za dovoljevanje kompenzacijskih poslov.

II.

Storilci kaznivih dejanj

Leta 1962 so organi za notranje zadeve obravnavali 16 369 storilcev (leta 1961 — 13 276), ki so storili 16 592 kaznivih dejanj.

Na posamezne okraje je odpadlo naslednje število storilcev:

Okraj	Štev. stor.	Stev. preb. okraja	% storilcev od preb.
Celje	2121	200 450	1,05
Gorica	418	109 327	0,38
Koper	716	108 867	0,65
Kranj	1184	134 953	0,87
Ljubljana	4609	407 737	1,13
Maribor	5060	351 873	1,43
Murska Sobota	877	128 087	0,68
Novo mesto	1384	156 617	0,88
Skupaj	16369	1,597 911	1,02

Storilci po poglavitnih skupinah kaznivih dejanj v primerjavi z letom 1961:

Storilci	1961	1962	Narast ali padec v %
krvnih deliktov	2396	2925	+ 22,1
premoženskih deliktov	5987	7996	+ 33,5
seksualnih deliktov	201	314	+ 56,2
kaznivih dejanj zoper narodno gospodarstvo	1282	1434	+ 11,8
kaznivih dejanj zoper uradno dolžnost	669	1102	+ 64,7

Povratniki in nezaposleni storilci

Od skupnega števila 16 369 storilcev v letu 1962 je bilo 4427 povratnikov ali 27,04 % (leta 1961 — 25,13 %).

Naslednja tabela nam prikazuje gibanje in indeks števila povratnikov od leta 1955 dalje:

Leto	Povratniki	Indeks
1955	6006	100
1956	5548	93
1957	5473	92
1958	5169	86
1959	6214	103
1960	3815	64
1961	3337	55
1962	4427	73

Že prej kaznovani	1959		1960		1961		1962	
	štev.	%	štev.	%	štev.	%	štev.	%
enkrat	3546	57,6	2069	54,23	1800	53,94	2165	48,99
dvakrat	1168	18,7	678	17,77	667	19,98	870	19,65
trikrat ali večkrat	1500	23,7	3815	27,99	870	26,07	1392	21,42
Skupaj	6214	100	1068	100	3337	100	4427	100

V času storitev kaznivega dejanja je bilo od celotnega števila storilcev nezaposlenih 2776 ali 16,95 %. (Leta 1958 je odstotek nezaposlenih znāšal 12,0 %, leta 1959 — 12,4 %, leta 1960 — 14,72 % in leta 1961 — 14,22 %).

Narast ali 'upad' povratnikov pri pomembnejših kaznivih dejanjih nam kaže spodnja tabela:

	1961	1962	Narast ali upad v %
pri krvnih deliktih	662	865	+ 30,7
pri premož. deliktih	1664	2175	+ 30,7
pri seksualnih deliktih	49	85	+ 73,5
pri kaznivih dejanjih zoper urad. dolž.	155	239	+ 48,4
pri kaznivih dejanjih zoper narodno gospodarstvo	328	370	+ 12,3

Kot vidimo, je udeležba povratnikov povsod narašla, zlasti močan dvig pa opažamo pri seksualnih deliktih.

Pri posameznih kaznivih dejanjih zoper premoženje je bila udeležba povratnikov na slednja:

	1961	1962	Narast ali upad v %
pri žepnih tatvinah	39	56	+ 43,6
pri tatvinah koles in motornih vozil	129	139	+ 7,8
pri vlotnih tatvinah	109	209	+ 91,7
pri velikih tatvinah	15	21	+ 40
pri navadnih tatvinah	870	1127	+ 29,5
pri ropih in roparskih tatvinah	19	16	- 15,8

Udeležba povratnikov se je z izjemo pri ropih in roparskih tatvinah povsod povečala, zlasti visoko, pa se je dvignila pri vlotnih tatvinah.

Iz naslednje tabele so razvidni podatki o številu povratnikov v zadnjih štirih letih, ki so bili že prej enkrat ali večkrat kaznovani.

Med nezaposlenimi storilci jih je 2004 storilo premoženske delikte. Večinoma pa je nezaposlenost storilcev le posledica njihove delomrznosti.

Solska izobrazba storilcev

Solska izobrazba storilcev	%
brez šolske izobrazbe	335 2,04
nedovršena osnovna šola	695 4,24
dovršena osnovna šola	6017 36,75
nedovršena nižja srednja šola	3401 20,77
dovršena nižja srednja šola	3805 23,24
nedovršena višja srednja šola	225 1,37
dovršena višja srednja šola	416 2,54
nedovršena fakulteta	69 0,42
dovršena fakulteta	104 0,63
neznano	1302 7,95
Skupaj	16369 100

Mladoletni storilci

Število mladoletnih storilcev se je ponovno dvignilo. Organi za notranje zadeve so obravnavali 1786 mladoletnikov. V celotni kriminaliteti so torej mladoletniki udeleženi z 10,91 % (leta 1961 je ta odstotek znašal 8,5 %). Glede na spol je bilo med mladoletnimi storilci 1581 mladoletnikov ali 88,5 % in 205 mladoletnic ali 11,4 %. Struktura mlađinske kriminalitete kaže nekatere spremembe; tako se je povečalo število premoženjskih kaznivih dejanj, ki predstavlja že 88 % celotne mlađinske kriminalitete. Med premoženjskimi kaznivimi dejanji pa se je zlasti dvignilo število tatvin, vломov in neupravičenih uporab motornih vozil. Na mestnih območjih je bilo storjenih 58,1 % vseh kaznivih dejanj mladoletnih storilcev. To nam kaže, da tovrstna kriminaliteta v mestih še narašča. Značilno je tudi, da se aktivnost mlađinskih združb iz leta v leto veča. Tako je odpadlo na mlađinske združbe v letu 1960 od celotne mlađinske kriminalitete 34,2 % kaznivih dejanj, leta 1961 — 40,2 % in leta 1962 — 42,8 %.

Storilci po spolu

Med 16 369 storilci je bilo 13 871 moških ali 84,73 % in 2498 žensk ali 15,26 %. V primerjavi z letom 1961, ko je to razmerje znašalo 85,45 % : 14,54 %, se je udeležba žensk kot storilk nekoliko dvignila.

III.

ODKRIVANJE IN RAZISKOVANJE KAZNIVIH DEJANJ

Odkrivanje kaznivih dejanj

Izmed 22 850 kaznivih dejanj, kolikor so jih v letu 1962 obravnavali organi za notranje zadeve, so jih le-ti odkrili 4787 ali 20,94 % z lastno dejavnostjo. Postaje LM pa so z lastno dejavnostjo zvedele za 2829 kaznivih dejanj.

Glede prijav so na prvem mestu oškodovani državljanji, ki so prijavili 15 878 kaznivih dejanj ali 69,48 %. Na drugem mestu so neoškodovani državljanji, ki so prijavili 1 488 kaznivih dejanj ali 6,51 %, nato sledi organi delavskega samoupravljanja, ki so prijavili 315 kaznivih dejanj ali 1,37 %. Inšpekcijske in revizijske službe so prijavile le majhen del kaznivih dejanj, namreč 98 ali 0,42 %.

Splošni podatki o raziskovanju kaznivih dejanj

Med 22 850 kaznivimi dejanji, ki so jih v letu 1962 obravnavali organi za notranje zadeve, je ostalo neraziskanih 6258 ali 27,4 % (leta 1961 je ostalo neraziskanih 28,02 %).

V posameznih okrajih je ostal neraziskan naslednji odstotek kaznivih dejanj:

Celje	23,1 %
Gorica	13,7 %
Koper	20,3 %
Kranj	18,0 %
Ljubljana	38,3 %
Maribor	23,5 %
Murska Sobota	16,5 %
Novo mesto	19,9 %

Podatki o raziskovanju kaznivih dejanj z neznanimi storilci

Učinkovitost organov za notranje zadeve pri raziskovanju kaznivih dejanj se najbolje kaže v podatkih o raziskanih kaznivih dejanjih, kjer storilci niso bili znani, ko se je zvedelo za storjeno dejanje. Podatki zadnjih petih let nam dajejo naslednjo sliko:

Leto	Stev. kaz. dejanj	Storilec je bil znan ob ugotov. kaz. dejanja		Storilca so ugotov. org. za notr. zadeve	Storilec je ostal neznan		
		Število	%		Število	%	
1958	21753	13211	60,7	3298	15,2	5244	24,1
1959	26508	16175	61,0	4513	17,0	5820	21,9
1960	18578	9159	49,3	4375	23,5	5044	27,2
1961	18093	9724	53,74	3253	18,0	5116	28,3
1962	22850	12191	53,35	4401	19,3	6258	27,4

Naslednja tabela nam prikazuje podatke o kaznivih dejanjih, ki so bila raziskana pozneje, in o neraziskanih kaznivih dejanjih:

	Število kaz. dejanj, katerih storilec ni bil znan	Odstotek	
		raziskanih pozneje	neraziskanih
1958	8542	38,60	61,39
1959	10333	43,67	56,32
1960	9419	46,44	53,55
1961	8369	38,86	61,13
1962	10659	41,28	58,71

Naslednja razpredelnica kaže podatke o raziskovanju kaznivih dejanj z neznanimi storilci po okrajih:

Okraj	Število kaz. dej., katerih storilec ni bil znan	Odstotek	Odstotek
		pozneje raziskanih kaz. dej.	neraziskanih kaz. dej.
Celje	1197	44,61	55,38
Gorica	169	52,66	47,33
Koper	371	50,40	49,59
Kranj	501	49,50	50,49
Ljubljana	4695	34,46	65,53
Maribor	2754	44,44	55,55
Murska Sobota	376	59,57	40,42
Novo mesto	596	46,47	53,52
LRS	10659	41,28	58,71

Kot nam kažejo podatki, je učinkovitost pri raziskovanju kaznivih dejanj znatno nad republiškim povprečjem v okrajih Murska Sobota, Gorica, Koper in Kranj.

Raziskovanje premoženjskega kriminala

Med 6 258 neraziskanimi kaznivimi dejanji je bilo 6 162 ali 98,46 % kaznivih dejanj zoper premoženje. Od 15 334 premoženjskih delikrov je ostalo neraziskanih 6 162 ali 40,2 % (leta 1961 je ta odstotek znašal 43,4 %).

Odstotki neraziskanih kaznivih dejanj zoper premoženje se bili v zadnjih štirih letih naslednji:

Kazniva dejanja	Neraziskana kaz. dej. v odstotkih				
	1958	1959	1960	1961	1962
vlomi	45,4	42,7	46,4	47,9	41,5
tatvine koles in motornih vozil	73,2	67,4	69,6	73,7	73,4
žepne tatvine	64,4	65,9	52,3	65,2	65,3
ostale navadne tatvine	42,1	39,2	37,2	41,7	39,3
ropi in ropar.	41,3	38,7	24,4	32,2	35,0
tatvine	41,3	38,7	24,4	32,2	35,0
goljufije	4,8	5,2	3,8	3,3	3,4

Razveseljivo je, da je po večletnem načrtovanju odstotek neraziskanih kaznivih dejanj prvič upadel, in to za 6,4 %. Tudi pri navadnih tatvinah je odstotek neraziskanih kaznivih dejanj nekoliko upadel.

Ker je med premoženjskimi dejanji odstotek kaznivih dejanj v trenutku, ko se za dejanje zve, precej visok, so zato zanimivi podatki o pozneje raziskanih premoženjskih kaznivih dejanjih:

Kazniva dejanja	Stevilo kaz. dejanj z neznanim storilcem	Odstotek	Odstotek	
		od skupnega števila	raziskanih pozneje	neraziskanih
vlomi	1487	79,3	47,74	52,25
tatvine koles in motornih vozil	1954	90,5	18,93	81,06
žepne tatvine	416	79,4	17,78	82,21
ostale navadne tatvine	5085	65,8	40,25	59,74
goljufije	157	14,8	77,07	22,92

Podatki o učinkovitosti odkrivanja premoženskih kaznivih dejanj po posameznih okrajih so naslednji:

Okraj	Stevilo premož. kaz. dejanj	Ob zaznavi kaz. dejanj storilec ni bil znan	Storilec je bil ugotovljen pozneje	Odstotek pozneje raziskanih kaz. dejanj	Stevilo	Odstotek neraziskanih kaz. dej.
					neraziskanih kaz. dejanj	
Celje	1809	1104	458	25,3	646	37,5
Gorica	315	159	79	25,1	80	25,4
Koper	579	356	176	30,4	180	31,1
Kranj	826	454	215	26,0	239	29,0
Ljubljana	6292	4513	1465	23,3	3048	48,4
Maribor	4172	2578	1064	25,5	1514	36,3
Murska Sobota	517	333	184	35,6	149	28,8
Novo mesto	824	528	222	26,9	306	37,1
LRS	15334	10025	3863	25,2	6162	40,2

Naslednja tabela pa nam daje pregled njih zoper premoženje po posameznih okrajih: o raziskanih pomembnejših kaznivih dejanjih.

Okrat	Vlomi	Tatvine koles in mot. vozil	Zepne tatvine	Navadne tatvine	Ropi in rop. tatv.	Goljufije
Celje	85	39,7	144	65,5	36	72,0
Gorica	5	17,2	12	50,0	1	33,3
Koper	45	36,3	21	58,3	—	—
Kranj	35	32,1	86	74,1	2	28,6
Ljubljana	347	44,8	842	77,6	248	20,0
Maribor	188	40,7	346	72,5	49	80,7
M. Sobota	20	37,7	44	61,9	—	35,8
Novo mesto	51	48,6	89	69,0	6	46,1
LRS	777	41,5	1534	73,4	342	65,3
						3038
						39,3
						21
						35,0
						36
						3,4

Ugotavljanje storilcev

Od 16 592 kaznivih dejanj, ki so bila uspešno raziskana (prometne nesreče tu niso vštete), so storilca ugotovili:

To pomeni, da so organi za notranje zadeve sami ugotovili storilca v 71,26 % uspešno raziskanih kaznivih dejanj. Ta odstotek nam v primerjavi z letom 1961, ko je znašal

68,35 %, kaže, da intenzivnost dela organov za notranje zadeve narašča.

	Število kaz. dejanj	Odstotek od skup. števila kaz. dejanj
postaje LM	8928	53,80
enote okrajinih organov za notranje zadeve	2898	17,46
oškodovanci	4163	25,12
druge osebe	598	3,60

Criminality in Slovenia in 1962

Police Data

by Dimitrij Ivanov

Authorities for internal affairs dealt in 1962 with 22 850 offences. As compared with 1961 when they had dealt with 18 093 offences, this means an increase of 4 757 offences. We must add, however, that the data of criminal statistics in 1962 covered offences dealt with until December 1st, while in 1961 they had covered period up to December 15th. The difference of 15 days can not, anyway, essentially influence the survey of criminality in 1962. As to the future, the statistical data will always cover the period up to December 15th.

The structure in percentages was in 1962 the following: 88,7 % offences of socalled »general criminality«, 10,65 % offences of socalled »economic offences« (offences against national economy and against official duty), 0,21 % political offences and 0,55 % offences of illegal border crossing (Sec. 303 of Criminal Code).

A half of all offences were committed in towns. The share of offences against property, committed in two largest cities in Slovenia (Ljubljana, Maribor) has increased up to 41,2 %. At the same time, the percentage of offences of violence, committed in the villages increased as well (76,9 %).

Offences of the socalled »general criminality« show the following structure: 2 395 offences

of violence, 15 334 offences against social and private property, 319 sexual offences and 2 192 other offences. The offence of burglary has increased for 20 % as compared with 1961. The number of joy-riding (unauthorized use of motor vehicles) has increased considerably (551 offences in 1962, 220 offences in 1961) as well as offences of false pretences (1057 in 1962, 612 offences in 1961). Thefts, auto-thefts, and thefts of bicycles have increased too. Offence similar to the offence of theft by bailee in the English law and robbery are more or less on the same level as in 1961.

As far as the socalled »economic criminality« is concerned an increase of 31,47 % can be noticed if data compared with those of 1961. Authorities for internal affairs reported 16 369 offenders to the public prosecutor. Among them, there were 27,04 % of recidivists, 16,95 % of unemployed, and 10,91 % of juveniles. Juveniles committed 42,8 % of offences in groups and more than a half of offences (58,1 %) committed by juveniles were committed in urban areas.

From the total number of offences committed (22 850) 27,4 % (6 258) have not been cleared up. This percentage reached 28,02 % in 1961. Among offences against property, 40,2 % of offences have not been cleared up.